วารสารพยาบาลตำรวจและวิทยาศาสตร์สุขภาพ
Journal of The Police Nurses and Health Science
JPNHS

ประสบการณ์ของพยาบาลผู้ประกอบการในการเตรียมเปิดโรงเรียนบริบาล : การวิจัยเชิงคุณภาพ[1]

EXPERIENCES OF NURSE ENTREPRENEURS IN PREPARING TO ESTABLISH NURSING ASSISTANT SCHOOLS: A QUALITATIVE STUDY

ชุติมา โสตะโม[2] อารีย์วรรณ อ่วมตานี[3]
Chutima Sotamo Areewan Oumtanee
[1]ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A part of a thesis for the Master of Nursing Science Program, Faculty of Nursing, Chulalongkorn University
[2]นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการพยาบาล)
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330
Graduated Student, Master of Nursing Science Program (Nursing Administration), Faculty of Nursing,
Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand
[3]รองศาสตราจารย์ ดร. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330
Associate Professor, Ph.D., Faculty of Nursing, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand
[3]Corresponding author E-mail: areeday@yahoo.com

Received: *June 6, 2024* Revised: *July 30, 2024* Accepted: *December 19, 2024*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายประสบการณ์ของพยาบาลผู้ประกอบการในการเตรียมเปิดโรงเรียนบริบาล โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลคือ พยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจโรงเรียนบริบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี และได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนบริบาลต้นแบบจากสมาคมโรงเรียนบริบาลแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการบันทึกภาคสนาม วิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมายข้อมูลตามวิธีการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (thematic analysis) และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า การเตรียมความพร้อมเปิดโรงเรียนบริบาล ประกอบด้วย 10 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษากฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง 2) ความพร้อมในด้านเงินทุน 3) การหาทำเลและเตรียมสถานที่ 4) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ 5) การเตรียมเอกสารเพื่อขออนุญาต 6) การขออนุญาตเปิดโรงเรียนบริบาล 7) การเตรียมตรวจประเมินมาตรฐานเพื่อขอรับอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน 8) การจัดโครงสร้างองค์กรและการระบุหน้าที่ความรับผิดชอบ 9) การพัฒนาหลักสูตร/การขอใช้หลักสูตร และ 10) ความท้าทายในกระบวนการเปิดโรงเรียนบริบาล

ผลการศึกษานี้ ทำให้ทราบถึงกระบวนการเตรียมความพร้อมเปิดโรงเรียนบริบาลของพยาบาลวิชาชีพ และสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาลวิชาชีพและผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีความสนใจเปิดโรงเรียนบริบาล

คำสำคัญ : โรงเรียนบริบาล, พยาบาลผู้ประกอบการ, ประสบการณ์ชีวิต

Abstract

This qualitative research aimed to describe the experiences of nurse entrepreneurs in preparing to establish nursing assistant schools. This study employed a descriptive qualitative research methodology. Twelve nurse entrepreneurs from nursing assistant schools accredited by the Office of the Private Education Commission, Ministry of Education, and with at least 3 years of experience in operating such nursing assistant schools participated in this study. These schools were designated as nursing assistant school models by the Nursing Assistant School Association of Thailand in 2022. Data were collected through in-depth interviews, observations, and field notes. The data were analyzed and interpreted using thematic analysis and assessed for trustworthiness.

The findings revealed that preparation for establishing a nursing assistant school involved ten themes: 1) Studying relevant regulations and guidelines, 2) Ensuring financial readiness, 3) Finding a suitable location and preparing the premises, 4) Preparing equipment according to Ministry of Education standards, 5) Preparing documents for obtaining permission, 6) Applying for permission to establish the care school, 7) Preparing for standard assessments to obtain establishment approval, 8) Organizing the organizational structure and defining responsibilities, 9) Developing or seeking approval for curricula, and 10) Addressing challenges in the process of establishing the school.

This study reveals the preparation process for establishing nursing assistant schools by nurse entrepreneurs and serves as foundational information for nurses and new entrepreneurs interested in operating nursing assistant schools.

Keywords: nursing assistant school, nurse entrepreneur, live experiences

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจโรงเรียนบริบาลเกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาการขาดแคลนกำลังคนด้านการแพทย์และสาธารณสุข โรงพยาบาลและสถานพยาบาลทุกระดับต้องการบรรลุเป้าหมายในการดูแลสุขภาพประชาชนอย่างมีมาตรฐาน (Jaikong, Thampreecha, Siriprasertchoke, & Phimonchinda, 2020) ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงบริบทต่าง ๆ ของประเทศไทยเป็นปัจจัยเร่งให้ปัญหาด้านกำลังคนรุนแรงขึ้น การเข้าสู่สังคมสูงอายุ ปัญหาโรคเรื้อรัง ทำให้ผู้สูงอายุและผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงต้องการการดูแลมีจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้ภาระงานมากขึ้นแต่จำนวนบุคลากรเท่าเดิม โดยปี พ.ศ. 2573 คาดว่าจะมีความต้องการพยาบาลวิชาชีพ 29,520 - 30,499 คน ผู้ช่วยพยาบาล 1,613 - 3,529 คน และนักบริบาล ประมาณ 126,542 - 134,312 คน เมื่อเทียบกับกำลังคนรองรับในภาพรวมทั้งประเทศ (Pagaiya, Sasat, & Wisesrith, 2021) การขาดแคลนอัตรากำลังคนด้านสุขภาพเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นตามยุทธศาสตร์ชาติด้านสาธารณสุขที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการบริการและการเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการที่มีความเชี่ยวชาญ (Pokpermdee,

2020) ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงมีนโยบายรับพนักงานช่วยการดูแลเข้ามาในระบบ (Policy coordination group Ministry of Public Health, 2019; Sawangdee, 2019) โดยรัฐบาลได้สนับสนุนให้ภาคเอกชนเปิดโรงเรียนบริบาลเพื่อให้การอบรมหลักสูตรพนักงานช่วยการดูแล โดยต้องได้รับอนุญาตการจัดตั้งตามกฎหมายและพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา ที่ส่งเสริมการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท พัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษปัจจุบัน (Office of the Council of Education, 2017) ผ่านการจัดการเรียนการสอนโดยโรงเรียนบริบาล โดยมีหลักสูตรกลางจาก 3 หน่วยงานหลัก คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) และสภาการพยาบาล เพื่อผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพสู่การพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพให้ได้มาตรฐานของวิชาชีพ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถปฏิบัติงานได้ทั้งในโรงพยาบาล บ้าน และสถานประกอบการทางสุขภาพต่าง ๆ โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักในการให้การศึกษาอบรมคือ นักเรียนที่ต้องการทักษะทางวิชาชีพผ่านการเรียนระยะสั้น เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว และไม่เป็นภาระของสังคม (Office of the Council of Education, 2017)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ว่าอุตสาหกรรมการดูแลสุขภาพจะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี ในช่วง 5 ปีข้างหน้า (Office of the National Economic and Social Development Council, 2022) โดยโรงเรียนบริบาลมีบทบาทสำคัญในการผลิตบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทางเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้ ทั้งในแง่ของการให้บริการภายในประเทศและการส่งออกผู้ให้การดูแลไปทำงานต่างประเทศเพื่อนำรายได้เข้าประเทศ เช่น ประเทศแถบสแกนดิเนเวีย เป็นต้น โดยสามารถให้ผลตอบแทนจากการลงทุนได้ถึง 24.5 เท่า (Office of the Private Education Commission, 2022) ในขณะเดียวกันจากวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ทำให้โรงเรียนเอกชนนอกระบบบางแห่งเลิกกิจการ ขาดสภาพคล่องทางการเงิน โรงเรียนบางแห่งไม่มีใบอนุญาต โรงเรียนบางแห่งไม่สามารถปฏิบัติได้ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึง 87 โรงเรียน จากสถิติโรงเรียนบริบาลปี พ.ศ.2565 ที่มีจำนวน 223 โรงเรียน (Office of the Private Education Commission, 2022) ในขณะที่ผู้ประกอบการกลุ่มหนึ่งสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและบริหารงานตามมาตรฐานคุณภาพ

โรงเรียนบริบาลต้นแบบเป็นโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่ได้รับการประเมินมาตรฐานระดับสูงและได้รับรางวัลโรงเรียนคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยสมาคมโรงเรียนบริบาลจะมอบรางวัลนี้แก่โรงเรียนที่ผ่านการประเมินเพื่อกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การเป็นพยาบาลผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาลนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างจากการประกอบการธุรกิจอื่น ๆ เนื่องจากเป็นธุรกิจด้านการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดตั้งสถานศึกษาต้องมีการขออนุญาตประกอบการ กฎระเบียบและการดำเนินงานของผู้ประกอบการจึงมีความแตกต่างไปจากการศึกษาที่ผ่านมา โดยพยาบาลผู้ประกอบการต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านการศึกษา ได้แก่ การบริหารการศึกษา และการบริหารสถานศึกษา (Duangsiri, 2019) รวมถึงต้องมีการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมตามมาตรฐานที่กำหนด (Office of the Private Education Commission, 2022) และจากการสัมภาษณ์นำร่องผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาลต้นแบบ จำนวน 3 ราย พบว่าผู้ประกอบการมีการเตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้านกว่าจะได้รับอนุมัติให้เปิดโรงเรียนเพื่อดำเนินการสอนหลักสูตรผู้ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้สำเร็จการศึกษา

เป็นบุคลากรสุขภาพที่เข้ามาช่วยเติมเต็มการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุและบุคคลที่ต้องการการพึ่งพาในระบบสุขภาพปัจจุบัน

ดังนั้น พยาบาลผู้ที่ได้มองเห็นปัญหาความต้องการของตลาดแรงงานด้านนี้ จึงให้ความสนใจและผันตัวมาเป็นผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาล ซึ่งหากมีการดำเนินการโดยพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการให้การพยาบาลและการดูแลผู้ป่วยและผู้รับบริการที่หลากหลาย ย่อมสามารถถ่ายทอดความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยและผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามมาตรฐานและสอดคล้องกับหลักวิชาการ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจเป็นผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาล สามารถเข้าใจถึงการเตรียมความพร้อม รวมถึงเข้าใจถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบในการเปิดโรงเรียนบริบาล อีกทั้ง หากมีผู้ที่สนใจนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการเปิดโรงเรียนบริบาล ย่อมส่งผลให้มีการเตรียมความพร้อมรอบด้านมากขึ้น ลดค่าใช้จ่ายสูญเปล่าระหว่างการเตรียมการเปิด และหากดำเนินการได้รวดเร็วขึ้นย่อมทำให้มีโรงเรียนบริบาลเพิ่มขึ้น สามารถช่วยผลิตพนักงานช่วยการดูแลได้มากขึ้นเช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์วิจัย

เพื่อบรรยายประสบการณ์ของพยาบาลผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาลในการเตรียมเปิดโรงเรียนบริบาล

คำถามวิจัย

ประสบการณ์ของพยาบาลผู้ประกอบการในการเตรียมเปิดโรงเรียนบริบาลเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อศึกษาประสบการณ์การเป็นพยาบาลผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาล โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ร่วมกับการสังเกตการบันทึกภาคสนาม (field note) และการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมายข้อมูลตามวิธีการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (thematic analysis) ของ King and Horrocks (2010) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประสบการณ์ตรงของพยาบาลผู้ประกอบการในการเตรียมเปิดโรงเรียนบริบาล

ผู้ให้ข้อมูล คือ พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์เป็นพยาบาลผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาล ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล คือ 1) พยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจโรงเรียนบริบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ 2) ดำเนินธุรกิจดังกล่าวมามากกว่า 3 ปีขึ้นไป 3) ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนบริบาลต้นแบบจากสมาคมโรงเรียนบริบาลแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565 และยินดีที่จะเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวผู้วิจัย เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการวิจัย เนื่องจากตัวผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้มีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านความรู้เรื่องการวิจัยเชิงคุณภาพ ความรู้การประกอบการอิสระทางการพยาบาล และทักษะการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อในการทำวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่ระยะก่อนและระหว่างการดำเนินการวิจัย

2. แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก คำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเบื้องต้นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ 3 ข้อ คือ 1) ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาล ช่วยเล่าประสบการณ์ของท่านว่าเริ่มต้นในการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดโรงเรียนบริบาลอย่างไรบ้าง 2) ในช่วงก่อนการดำเนินธุรกิจโรงเรียนบริบาลท่านต้องเตรียมอะไรบ้าง และอย่างไรบ้าง และ 3) ท่านมีการเตรียมความพร้อมในการเปิดธุรกิจโรงเรียนบริบาลอย่างไรบ้าง ส่วนคำถามอื่น ๆ จะปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับ

บทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละราย โดยมีจุดเน้นที่วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา

3. แบบบันทึกภาคสนาม สำหรับเขียนบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ความรู้สึกส่วนตัว ความคิดเห็น วัฒนธรรม ความเชื่อ พฤติกรรม รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และวิธีการแก้ไขปัญหาที่พบ

4. เครื่องบันทึกเสียงในขณะเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงร่วมกับโทรศัพท์มือถือในการบันทึกเสียง

การพิทักษ์สิทธิ์ การวิจัยนี้ผู้วิจัยขออนุมัติโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2566 เลขที่รับรอง COA No. 179/66 เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อผู้ให้ข้อมูลและขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง และสอบถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์ เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมจึงลงชื่อเข้าร่วมวิจัย พร้อมกับชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนและวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอย่างละเอียด โดยแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบเกี่ยวกับกระบวนการสัมภาษณ์ การขออนุญาตบันทึกเสียงสนทนา พร้อมทั้งการจดบันทึกในประเด็นที่สำคัญระหว่างการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดมั่นในจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัด ด้วยการรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ความปลอดภัยของข้อมูล การรักษาความลับและการเปิดโอกาสแก่ผู้ให้ข้อมูลในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลซักถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลา และการยึดความสะดวกสบายของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก ภายหลังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลจากการวิจัยอันเป็นข้อเท็จจริงที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว พร้อมทั้งเสร็จสิ้นกระบวนการการทำวิจัย ผู้วิจัยจะทำลายไฟล์และเอกสารบันทึกข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลโดยทันที

การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากโครงการวิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแล้ว ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูล เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินดีให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ อธิบายการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลให้ทราบและลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยโดยตรง (face to face) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ร่วมกับการสังเกต การจดบันทึกภาคสนาม (field note) ร่วมกับเอกสารอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยค้นหา เช่น เว็บไซต์ของโรงเรียนบริบาล Facebook แผ่นพับโฆษณา เอกสารใบประกาศนียบัตร และโล่รางวัล โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งประมาณ 45 - 90 นาที จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในครั้งแรกยังมีบางประเด็นที่ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงดำเนินการขอนัดหมายทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีก ในการศึกษานี้พบว่าข้อมูลมีความอิ่มตัวเมื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้ 12 คน โดยการสัมภาษณ์คนละ 2 ครั้ง รวมการสัมภาษณ์ทั้งหมด 24 ครั้ง เฉลี่ยเวลาในการสัมภาษณ์ครั้งละ 78 นาที ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ผู้วิจัยดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการวิเคราะห์ข้อมูล จนการทั่งข้อมูลอิ่มตัวหรือไม่มีข้อมูลเกิดขึ้นใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล และตีความหมายข้อมูลตามวิธีการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (thematic analysis) ของ King and Horrocks (2010) กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้มาไม่มีประเด็นหรือข้อมูลใหม่เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่ผู้วิจัยมีอยู่หรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น การเก็บข้อมูลกับการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกดำเนินไปพร้อม ๆ กันจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การอ่านบทสัมภาษณ์ 2) การจัดระเบียบข้อมูล 3) การพรรณนา 4) การตีความ และ 5) การสรุปสาระสำคัญ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (trustworthiness) ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบความ

น่าเชื่อถือของข้อมูล ตามเกณฑ์ของ Guba and Lincoln (1989) โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (credibility) ส่วนแรก คือ การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer debriefing) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อสรุปการวิจัยในประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในด้านการวิจัยเชิงคุณภาพและผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจโรงเรียนบริบาลรวมจำนวน 3 คนตรวจสอบ ผลการตรวจสอบพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย ส่วนที่สอง คือ การตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล (member checks) ผู้วิจัยนำประเด็นจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ ผลการตรวจสอบพบว่าผู้ให้ข้อมูลทุกรายเห็นด้วยกับประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล 2) ความสามารถในการถ่ายโอนข้อมูล (transferability) เป็นความสามารถในการอ้างผลการวิจัยไปยังประชากรกลุ่มอื่นได้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ลุ่มลึก ละเอียด ครบถ้วนและครอบคลุมมากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่มีความคล้ายคลึงกัน 3) ความสามารถในการพึ่งพา (dependability) เป็นการพิสูจน์หรือตรวจสอบข้อมูล ซึ่งในการตรวจความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้หลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล (multiple method of data collection) โดยผู้วิจัยมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตเข้าด้วยกัน รวมถึงข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลที่มีเกณฑ์ตามที่ผู้วิจัยกำหนด และมีการจดบันทึกข้อมูลภาคสนามระหว่างการสัมภาษณ์ที่เป็นปฏิกิริยาความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง 4) ความ สามารถในการยืนยันผลการวิจัย (confirmability) ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลซ้ำด้วยความเป็นกลาง โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์พยาบาลผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาล สามารถสรุปประเด็นการเตรียมความพร้อมในการเปิดธุรกิจได้ทั้งหมด 10 ประเด็น ดังนี้

1. การศึกษากฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

การเตรียมความพร้อมในการเปิดธุรกิจโรงเรียนบริบาลเริ่มต้นด้วยการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจในขั้นตอน กระบวนการ และปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยจะต้องศึกษากฎระเบียบต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 มาตรา 127 ในการพิจารณาการยื่นคำขอจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ (Office of the Private Education Commission, 2022) หรือเข้าไปในเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการ https://www.moe.go.th และค้นว่า เอกสารขอจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ซึ่งสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“ศึกษา [ข้อมูล] ก่อนค่ะ อาจารย์ก็เข้าไปที่ศึกษาธิการของเขตพื้นที่การศึกษาค่ะ ก็ไปขอคำปรึกษาเขาค่ะ เขาก็ปริ้นเอกสารที่เราจะต้องส่งพร้อมทั้งรายละเอียดทั้งหมดออกมาเลยค่ะ ตอนนั้นเหมือนเขาให้มาเป็นคู่มือเลยค่ะเป็นเล่มใหญ่ ...ปัจจุบันนี้ง่ายนะคะ เราสามารถเข้าไปใน google keyword เข้าไปเลยว่า “แบบขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเอกชนนอกระบบ” มันก็จะขึ้นออกมาเลย หรือเข้าไปในเว็บไซต์ของ สช. เลยค่ะ [สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน : https://opec.go.th] เพราะฉะนั้นแล้วเราก็เตรียมทุกอย่างตามนั้นแหละ ...หรือเข้าไปในเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการเลยก็ได้ค่ะ [https://www.moe.go.th] keyword เข้าไปค้นคำว่า “เอกสารขอจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ” แล้วมันก็จะออกมาเป็นชุดเลย” [ID5T2P2]

“ตอนแรกก็ต้องมีการศึกษาข้อมูลก่อนค่ะ แต่พอดีว่าตอนที่ทำช่วงแรก ๆ ค่ะ อาจารย์จะมีบุคลากรประมาณ 2 คนมั้งคะที่เขาเคยทำโรงเรียนบริบาลมาก่อน แล้วเนี่ยมาช่วยกันทำค่ะ คือ มาเป็นที่ปรึกษาให้ค่ะ เพราะเขาเคยเปิดมาก่อนแล้วก็จะอาศัยขอคำแนะนำบ้าง แล้วเราก็มีการหาข้อมูลเพิ่มเติมเองด้วยค่ะ ในเรื่องของการจัดเตรียมสถานที่ หรือเอกสารต่าง ๆ อะไรอย่างนี้ค่ะ” [ID6T2P2]

2. ความพร้อมในด้านเงินทุน

การเตรียมความพร้อมทางด้านเงินทุนเป็นปัจจัยหลักในการเริ่มต้นธุรกิจโรงเรียนบริบาล เพราะเงินทุนเป็นปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจเกิดขึ้นได้ การวางแผนการลงทุนให้เหมาะสมและการกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ รอบด้าน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการสามารถหาเงินทุนมาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น เงินออม การกู้ยืมเงินจากธนาคาร การร่วมทุนกับสามีหรือเพื่อน หรือการรับการสนับสนุนจากครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้การเตรียมเงินสำรองสำหรับค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และการมีเงินสำรองให้เพียงพอสำหรับเงินหมุนเวียนที่จะนำมาใช้ในธุรกิจเป็นสิ่งที่สำคัญในการรักษาความเสถียรของธุรกิจ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“เรื่องเงินทุนจะว่าเป็นส่วนของครอบครัวก็ได้ เพราะว่ามันเป็นเงินของสามีพี่ ก็ไม่ได้กู้ก็ได้มาก้อนนึงประมาณ 5 แสน เริ่มแรกนะ” [ID1T1P3, P6]

“...[ต่อมา] ก็จะมีเงินทุนสำรองของธุรกิจไว้สัก 30 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่พี่คิดว่าควรจะได้แบบนี้ค่ะ เพื่อให้บวกลบกันแล้วธุรกิจมันยังดำเนินไปได้ ...มันต้องเตรียมไว้ตั้งแต่แรกเลยค่ะ วางแผนเตรียมเงินสำรองไว้เลย เหมือนที่พี่พูดไปเมื่อกี้ว่ามันจะมีค่า Fix cost อะไรบ้าง แล้วเราต้องวางแผนเตรียมเงินไว้เท่าไหร่อย่างนี้ค่ะ มันต้องเตรียมไว้อยู่แล้ว เราต้องคิดเผื่อว่า ถ้าเดือนข้างหน้าไม่มีนักเรียน ถ้าเดือนข้างหน้านักเรียนมี แต่เขาไม่สามารถจ่ายค่าเทอมได้ตามที่ควร ...เพราะอย่างน้อยเขาไปทำงาน เขาได้เงินเดือนเขา ก็ต้องเอามาใช้เรา แต่ทำยังไงที่นักเรียนต้องได้ประโยชน์เท่าเดิม แล้วเราก็ต้องอยู่ได้ ไม่ขาดทุน” [ID1T2P4,P6]

“เงินที่ใช้ลงทุนเราก็ต้องเตรียม ต้องหาตั้งแต่แรกอยู่แล้ว ทั้งจากเงินส่วนตัว เงินจากครอบครัว เพราะค่าใช้จ่ายในการทำโรงเรียนก็พอสมควรนะคะ ส่วนเงินทุนสำรองเราต้องเตรียมไว้ตั้งแต่ตอนที่เริ่มต้นโรงเรียนเลยค่ะ เพราะค่าใช้จ่ายมันมีตลอด ทุกวัน ทุกเดือน ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ต้องเตรียมไว้เผื่อในยามฉุกเฉินอยู่แล้วนะคะ เพื่อให้ธุรกิจยังเดินต่อไปได้โดยไม่สะดุด ส่วนนี้ก็จะต้องเตรียมให้ครอบคลุม หรือถ้าจะให้เซฟก็คือต้องมีเหลือเผื่อไว้ด้วยค่ะ สมมติค่าใช้จ่ายรายเดือนอยู่ที่ 1 ล้านบาท เราก็ต้องเตรียมไว้เกิน 1 ล้านอยู่แล้วค่ะ อยู่ที่ว่าเรามีแผนการด้านการเงินของเรายังไงบ้าง” [ID6T2P10]

3. การหาทำเลและเตรียมสถานที่

การเลือกทำเลที่ตั้งสำหรับโรงเรียนบริบาลควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความสะดวกสบายในการเดินทางของนักเรียน ไม่ควรตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่อโคจรหรือสถานบันเทิง บางรายหาทำเลติดกับโรงพยาบาล เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพรวมของบุคลากรทางการแพทย์ การปฏิบัติงาน รวมถึงการเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานและเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการเป็นบุคลากรช่วยการดูแลของนักเรียนมากยิ่งขึ้น การเตรียมความพร้อมทางด้านสถานที่เป็นขั้นตอนสำคัญและประกอบด้วยหลายขั้นตอน ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และต้องเตรียมการอย่างรอบคอบเพื่อการสร้างหรือปรับปรุงโรงเรียนให้เหมาะสมสำหรับการใช้งานในระยะยาว ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“ถ้าในเรื่องของสถานที่นี่เราต้องดูทำเลด้วย ทำเลที่ว่าเนี่ยคือที่โรงเรียนจะอยู่ตรงข้ามกับโรงพยาบาลศูนย์เลยนะคะ เพราะว่าตรงนี้มันจะได้ภาพของ เอ่อ ที่นักเรียนจะได้เห็นก็คือภาพของบุคลากรทางการแพทย์ ที่เค้าเข้าออกโรงพยาบาล

บุคลิก ลักษณะเป็นยังไง จะได้อารมณ์นั้นนะคะ เรื่องวัฒนธรรมที่ส่วนใหญ่ทางโรงพยาบาลเค้าทำอะไร ยังไงกันบ้าง เด็ก ๆ เค้าก็จะได้เห็นแล้วมันก็จะเกิดความรู้สึกว่าในด้านจิตใจเค้าก็มีความรู้สึกถูกกระตุ้นโดยภาพที่เห็นอยู่ตลอดว่าเค้าจะต้องเรียนให้สำเร็จ" [ID6T1P4-P5]

4. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ

การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมและครบถ้วนเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้กำหนดในคู่มือการจัดตั้งโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ ครุภัณฑ์สำนักงานที่ต้องมี ได้แก่ ถังดับเพลิง ไฟสำรองส่องสว่าง กริ่งสัญญาณเตือนภัย และเครื่องตัดไฟอัตโนมัติ ส่วนเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ต้องมี ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้เล็กเชอร์ กระดานไวท์บอร์ด และเอกสารประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้การขอใช้หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะมีรายละเอียดกำหนดว่าผู้ประกอบการต้องเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วยอะไร จำนวนเท่าไรบ้างในแต่ละรายวิชา โดยผู้ประกอบการต้องมีการจัดเตรียมให้ครบถ้วนพร้อมใช้งาน และสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละวิชาที่จะเปิดทำการเรียนการสอน อัตราส่วนของจำนวนอุปกรณ์ต่อนักเรียนจะแตกต่างกันไปในแต่ละหลักสูตร ดังนั้น การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์เพื่อให้เหมาะสมและครบถ้วนเป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุนการเรียนรู้และการสอนให้มีประสิทธิภาพในโรงเรียนบริบาล ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

"ห้องเรียนต้องมี Projector มีคอมพิวเตอร์ มีอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน ต้องเตรียมสื่อการสอน" [ID3T1P5]

"...คือ ทุกอย่างต้องมีครบพร้อมตรวจพร้อมเปิดเลย ห้องเรียนทฤษฎีต้องมี Projector มีคอมพิวเตอร์ มีอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนต้องมีครบตามที่กระทรวงตามที่หลักสูตรกำหนด เช่น เตียง หุ่นเด็ก หุ่นผู้ใหญ่ อุปกรณ์สาธิตต่าง ๆ ต้องเตรียมให้ครบชุด คือ 1 ต่อ 7 คือ แต่ละหลักสูตรก็จะกำหนดเหมือนกันบ้างไม่เหมือนกันบ้าง ถ้าเป็นหลักสูตรของ สช. [สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน] ของกระทรวงศึกษาธิการ ตอนที่ขอน่ะค่ะ ก็คือเตรียม 1 ต่อ 7 อุปกรณ์ 1 ต่อนักเรียน 7 คน แต่ถ้าเป็นของ สบส. [กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ] 1 ต่อ 10 แต่ถ้าเป็นของสภาการพยาบาลก็จะ 1 ต่อ 7 เหมือนกันกับ สช. [สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน] ค่ะ" [ID3T2P7]

5. การเตรียมเอกสารเพื่อขออนุญาต

ในการเตรียมเอกสารเพื่อขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนบริบาล ผู้ประกอบการจะต้องรวบรวมเอกสาร 3 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนของผู้ประกอบการหรือเจ้าของโรงเรียน ส่วนของโรงเรียน และส่วนของบุคลากร โดยเอกสารสำคัญของผู้ประกอบการประกอบด้วย รูปถ่าย ใบประกอบวิชาชีพ บัตรประชาชน ใบประกาศนียบัตรแสดงวุฒิการศึกษา ทะเบียนบ้าน ใบรับรองแพทย์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ เช่น แบบแปลนอาคาร สัญญาเช่า และเอกสารรับรองความปลอดภัย ส่วนของบุคลากรจะต้องมีเอกสารส่วนบุคคลและเอกสารแสดงรายละเอียดความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคลตามความเหมาะสมของแต่ละหลักสูตร และผู้ประกอบการต้องรวบรวมเอกสารทั้งหมดเพื่อยื่นขอรับการอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

"เริ่มต้นเลยนะคะ เอาตัวผู้บริหารก่อนเนาะ ผู้บริหารเนี่ยจะต้องเตรียมเอกสาร ก็จะมีใบปริญญา ใบประกาศนียบัตรจบการศึกษานะว่าเราจบที่ไหน จบอะไรยังไงมา ใบประกอบวิชาชีพพยาบาล ที่ยังไม่หมดอายุนะคะ บัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน อันนี้เราก็ต้องเตรียมส่วนของเราแล้วเรื่องอาคารสถานที่โรงเรียน พอเราจะไปขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเนี่ยก็จะต้องมีเอกสารของโรงเรียนเป็นหลัก เอกสารตึกอาคาร เอกสารแสดงความเป็นเจ้าของ แบบแปลนอาคาร หนังสือ

รับรองที่เค้ารับรองอาคารเรา ว่าผ่านเกณฑ์ว่าสามารถเอามาสร้างเป็นโรงเรียนได้ น่าจะ อ.6 นะ แล้วก็เอกสารของบุคลากร ครูของเรา อันนี้ก็ต้องยื่นแนบเป็นชุด ๆ แยกเป็นคน ๆ เลยค่ะ แต่ละคนเนี่ยก็จะต้องมีบัตรประชาชน มีทะเบียนบ้าน มีใบประกาศนียบัตร ใบรับรองวุฒิการศึกษา แล้วก็ประวัติ ทำเป็น CV [curriculum vitae] เหมือนใบสมัครงานเลยค่ะ ใบ CV ที่บอกรายละเอียดของว่าชื่ออะไร ทำงานที่ไหน จบด้านไหนมา ผ่านการอบรมอะไรมาบ้าง ประสบการณ์อะไรมาบ้าง" [ID2T2P12-13]

6. การขออนุญาตเปิดโรงเรียนบริบาล

การขออนุญาตเปิดโรงเรียนบริบาลจำเป็นต้องมีผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน 1 คน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นพยาบาลก็ได้ แต่ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นพยาบาลเท่านั้น หากผู้ประกอบการเป็นพยาบาลวิชาชีพ ก็สามารถเป็นทั้งผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนได้ในคนเดียวกัน หลังจากเตรียมเอกสารที่จำเป็นแล้ว ผู้ประกอบการจะยื่นขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การพิจารณาอนุญาตจะคำนึงถึงสถานที่ตั้งของโรงเรียนแต่ละแห่ง หากอยู่ในกรุงเทพมหานคร จะยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) แต่ถ้าอยู่ในจังหวัดอื่นสามารถยื่นได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบเอกสารและนัดวันตรวจสถานที่ เมื่อครบทุกขั้นตอนและเอกสารครบถ้วน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจึงจะมีการอนุญาตให้เปิดโรงเรียนบริบาลได้ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

"[การขออนุญาต] ยื่นไปทางศึกษาธิการจังหวัด พอยื่นแล้วเขาก็จะตรวจเอกสารทั้งหมดว่าถูกต้องไหม ถ้าไม่ถูกต้องก็จะต้องเอากลับมาแก้ไข ถ้าถูกต้อง ถ้าผ่านแล้ว คือเขาก็จะนัดวันมาตรวจสถานที่ค่ะ เขาก็จะมาตรวจทุกอย่าง [ที่เตรียมในโรงเรียน] เลย" [ID7T2P12]

"เราก็ไปยื่น [เอกสารขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียน] ที่ศึกษาธิการจังหวัด จากนั้นเค้าจะมาตรวจ ตรวจสถานที่ ถ้ามันพร้อมเหมือนกับจะเปิดได้ เขาก็จะรับรองให้เราเปิดได้ค่ะ" [ID9T1P23]

"อาจารย์ก็ไปยื่นที่ศึกษาธิการจังหวัดนะ พอเรายื่นเสร็จเขาก็จะนัดวันมาตรวจ มาเช็คสถานที่โรงเรียนเรา ว่าที่เราส่งไปน่ะเป็นตามที่ส่งเอกสารไปมั้ย เราเตรียมห้อง อุปกรณ์ต่าง ๆ ครบมั้ย" [ID9T2P3]

7. การเตรียมตรวจประเมินมาตรฐานเพื่อขอรับอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน

การตรวจประเมินมาตรฐานของโรงเรียนบริบาล ผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญและเน้นที่คุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน โดยมีเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานเข้ามาตรวจสอบ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) ที่มีการตรวจสอบความพร้อมและเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยให้คำแนะนำในการปรับปรุงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเกณฑ์เหล่านี้สามารถดูได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) https://opec.go.th นอกจากนี้ การเตรียมการอย่างดีจะช่วยให้การตรวจประเมินเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

"เค้าจะต้องตรวจก่อน ต้องมีใบอนุญาตก่อน เราถึงจะสามารถเปิดได้ค่ะ เค้าก็จะต้องตรวจทุกอย่างเรียบร้อยแล้วก็เซ็นมีใบอนุญาตจัดตั้ง เราถึงจะสามารถเปิดการเรียนการสอนได้ ทุกอย่างจะต้องทำแล้วก็ให้เค้ามาตรวจให้เรียบร้อย ตรวจห้องปฏิบัติการ ตรวจอุปกรณ์ที่เค้ากำหนดมามีอะไรบ้าง ...เพราะฉะนั้นทุกอย่างเขาจะต้องมาตรวจเรา มีความปลอดภัยไหม ตามที่เขากำหนดนะคะ มีถังดับเพลิงกี่ถัง มีไฟสว่าง มีไฟฉุกเฉิน คือทุกอย่างเขาจะมีระเบียบมาให้เรา แล้วเขาตรวจเรียบร้อยแล้ว เขาเซ็นอนุมัติอนุญาตเราแล้ว เราก็

จะได้ใบอนุญาตจัดตั้งมา 1 ใบ อันนั้นแหละคือเรียบร้อยแล้ว เปิดเรียนได้ ก็จะมีคณะกรรมการจากศึกษาธิการ จากเทศบาลมาดูความปลอดภัยของอาคาร มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาดูเรื่องความปลอดภัย เป็นคณะเลยค่ะ 5 - 6 คนได้ มาตรวจดูหมดเลย ...ตอนที่เค้ามาตรวจน่ะมันไม่นานหรอก แต่กว่าที่เราจะเตรียมให้มันครบ ให้มันพร้อมรับการตรวจเนี่ยมันเยอะ กระบวนการมันเยอะ" [ID4T1P10,P11]

"ตรวจเพื่อออกใบอนุญาตจัดตั้ง เค้าจะมีเป็นคณะกรรมการมา ก็จะนำโดยน่าจะเป็นของสพฐ. [สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน] เขตพื้นที่มานะคะ เค้าก็จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการมาประมาณ 4 - 5 ท่าน แล้วเค้าก็จะมาดูตาม Checklist ที่เราได้มีการเตรียม แล้วก็ที่เรามีการส่งไปให้เค้า ก็จะตรวจตาม Checklist เลยว่ามันมีครบไหมตามมาตรฐาน ซึ่งถ้าเราเตรียมตัวดีเนี่ยมันก็ฉลุยเลยค่ะ ก็ผ่านเลย ที่จำได้ก็คือว่าพอคณะกรรมการก็จะมาตรวจใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง อาจจะมีการบรรยายสรุปให้ฟัง ส่วนใหญ่ก็พูดคุยกัน แล้วก็มีข้อคำถามอะไรเขาก็จะถาม แล้วเขาก็เดินดูสถานที่ เสร็จแล้วก็ประมาณนั้น ก็มีความรู้สึกว่าครั้งที่เราเตรียมเนี่ยถ้าเราเตรียมตัวดีก็ไม่มีปัญหาอะไร ...ทางคณะกรรมการเค้าก็ค่อนข้างจะเฟรนด์ลี่นะคะ ...เพราะฉะนั้นตรงนี้ดีที่สุดก็คือต้อง Well prepare ต้องเตรียมตัวให้ดีและผ่านฉลุยไปเลย เราจะได้รันงานต่อ ... กรรมการเค้าก็จะใช้เวลาในการมาตรวจ เบ็ดเสร็จเนี่ย จนกระทั่งอนุญาต ตั้งแต่เตรียมสถานที่ของเราแล้วก็ยื่นขอใบอนุญาตแล้วก็อนุญาตเสร็จเนี่ยใช้เวลาอยู่ทั้งหมดประมาณ 3 เดือน" [ID6T1P6]

8. การจัดโครงสร้างองค์กรและการระบุหน้าที่ความรับผิดชอบ

ในช่วงแรกของการเปิดโรงเรียนบริบาล โครงสร้างองค์กรอาจยังไม่ค่อยชัดเจนมากนัก เนื่องจากมีบางตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบหลายหน้าที่ เพื่อประหยัดงบประมาณหรือให้สามารถเปิดโรงเรียนได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ในส่วนของการสอนหากต้องการดำเนินการอย่างรวดเร็วในช่วงแรก อาจจะต้องมีการวางแผนเตรียมผู้สอนและขอความร่วมมือจากเครือข่ายพยาบาลในการรับผิดชอบการสอนแต่ละรายวิชา รวมถึงการเตรียมเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งอื่น ๆ โดยจะมีการแบ่งหน้าที่ให้แก่บุคลากรในองค์กรทุกคนช่วยเหลือกันในหลายตำแหน่ง ในระยะแรกของธุรกิจที่บุคลากรยังไม่เพียงพอ ต่อมาในการดำเนินธุรกิจระยะเต็มรูปแบบ โรงเรียนบริบาลจะมีโครงสร้างที่ชัดเจนมากขึ้น แบ่งเป็นหลายส่วน เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน ธุรการ ทีมการตลาด และแม่บ้าน โดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน นอกจากนี้จะมีการจ้างงานออกเป็นแบบเต็มเวลาและชั่วคราวตามความเหมาะสม โดยผู้บริหารจะรับผิดชอบในภาพรวมของธุรกิจ ครูผู้สอนรับผิดชอบในการสอนแต่ละรายวิชา และฝ่ายธุรการทำหน้าที่ดูแลการจัดการเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารทางกฎหมาย สัญญา เอกสารสำหรับการเรียนการสอน เป็นต้น นอกจากนี้ การแบ่งงานอย่างชัดเจนจะช่วยให้ทราบว่าใครรับผิดชอบในหน้าที่ใดบ้าง และในกรณีที่บุคลากรมีไม่เพียงพอ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอื่น ๆ จะต้องเข้ามาช่วยเหลือกันเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานต่อไปได้ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

"บุคลากรเนี่ย จะมีการเติมทีมเข้ามา [ธุรการ ทีมการตลาด แม่บ้าน] แต่ว่าธุรการคนเดียวมันไม่พอเนาะ เพราะเราก็ต้องไปแนะนำตามโรงเรียนด้วย ต่อจากนั้นเนี่ยก็จะมีทีมแนะแนวและประชาสัมพันธ์ เหมือนฝ่ายการตลาดน่ะค่ะ แล้วก็มีการรับเติมเข้ามาเพื่อทำหน้าที่นี้ค่ะ แล้วก็จะมีผู้สอนที่รับเพิ่มเข้ามา แล้วก็จะมีแม่บ้านที่ทำความสะอาด คอยอำนวยความสะดวกเวลามีคนมาติดต่ออะไรอย่างเนี้ยค่ะ เสิร์ฟน้ำ ดูแลแขก เช็ดกระจก ดูแลโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะค่ะ ...ก็จะเริ่มตั้งแต่การจัดโครงสร้างขององค์กรนะคะ เพื่อที่จะให้รู้ว่าใครมีหน้าที่รับผิดชอบอะไรที่เป็น Job หลัก ๆ ค่ะ แต่ว่าด้วยความที่เป็นโรงเรียนเล็ก ๆ สิ่งที่เราต้องคุยกันก็คือว่าไม่ใช่รับผิดชอบ

Job นั้นอย่างเดียวเนาะ ถ้าตามสถานการณ์เนี่ย ช่วงนี้แนะแนวยุ่งธุรการต้องช่วยด้วย เพราะถ้าไม่ได้มีเด็กเข้ามา ธุรการก็ไม่ได้มีงานที่ต้องรอให้ทำเนาะ คือ มันมีรอบที่วางแผนได้ค่ะ อย่างเงี้ยค่ะ เราก็จะมีการจัดโครงสร้างชัดเจนค่ะ แล้วก็คุยกันในเรื่องของความรับผิดชอบค่ะ แล้วก็จะเป็นการวางแผนแบบนี้นะคะ" [ID3T1P9,P17]

"ในองค์กรจะมีตำแหน่งควบคุมอยู่แล้ว คือต้องมีผู้บริหาร มีผู้อำนวยการ อันนี้อาจารย์เป็นเองหมดเลย มีผู้สอนนี่เราก็เป็น แล้วก็จะมีผู้สอนที่เราเสริมเข้ามาเป็นรายวิชา อันนี้ก็จะเป็นการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาที่เราเอาเข้ามา เสร็จแล้วก็จะมีตำแหน่งประชาสัมพันธ์ มีตำแหน่งธุรการ ขนาดโรงเรียนของเราไม่ได้ใหญ่ ส่วนภารโรงก็เป็นคนที่บ้านทำเองหมดทุกอย่างเลย เราก็จะประมาณนี้ คือ โรงเรียนเราไม่ได้ใหญ่มาก เราก็จะมีตำแหน่งที่แค่นี้ ตำแหน่งที่เค้ากำหนด" [ID4T1P12]

9. การพัฒนาหลักสูตร/การขอใช้หลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนบริบาลในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรกลางของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) และสภาการพยาบาล ซึ่งหากใช้หลักสูตรเหล่านี้จะใช้ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติหลักสูตรประมาณ 1 - 2 เดือนจึงจะสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้

"ถ้าเป็นตัวหลักสูตรนะคะ ตัวหลักสูตรเราใช้หลักสูตรกลางของ สช. [สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน] สบส. [กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ] หรือแม้แต่ของสภาฯ อยู่แล้วค่ะ ที่เขามีหลักสูตรให้เราใช้อยู่แล้ว ปัจจุบันนี้เค้าจะมีหลักสูตรกลางให้เราเลือกนำมาใช้เลยค่ะ ไม่เหมือนสมัยก่อนที่ต้องร่าง ต้องเขียนหลักสูตรเองหมด อย่างหลักสูตรกลางมันก็จะมีรายละเอียดว่ามีหัวข้ออะไรบ้างที่เราต้องจัดการเรียนการสอน เราก็จัดทำแผนการเรียนการสอนตามหัวข้อเลยค่ะ" [ID12T2P5]

10. ความท้าทายในกระบวนการเปิดโรงเรียนบริบาล

สิ่งที่เป็นความท้าทายและยากที่สุดในการเตรียมความพร้อมคือเรื่องการปรับปรุงอาคารเพื่อเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการใช้งาน หรือเรียกว่าใบรับรองการก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือเคลื่อนย้ายอาคาร (อ.6) ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งอาคารที่นำมาใช้สร้างหรือปรับปรุงเป็นโรงเรียนบริบาลนั้นหากเป็นอาคารพาณิชย์มาก่อน จะต้องขออนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสำนักงานเขตที่รับผิดชอบก่อน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่กล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่าเป็นขั้นตอนที่ยากและยาวนานที่สุดในกระบวนการเปิดโรงเรียนบริบาล ดังคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

"มันนาน มันเยอะ กว่าที่เราจะเตรียมให้มันครบ ให้มันพร้อมรับการตรวจเนี่ยมันเยอะ กระบวนการมันเยอะ ...ตัวอาคาร สถานที่ เราจะต้องไปขออนุญาตกับทางเทศบาล ซึ่งตัวนี้เป็นจุดที่ยาก ...เค้าเรียกว่าเป็นอาคารที่ต้องใช้ในสาธารณะ เป็นอาคารที่ต้องมีความปลอดภัย จะต้องได้รับการรับรองจากเทศบาลว่า ตัวอาคารที่เราใช้มีความปลอดภัยตรงตามที่กฎหมายกำหนดทุกอย่าง ตรงนี้คือเรื่องของความยาก ยากมาก เพราะว่ากว่าจะผ่านแต่ละด่านของเทศบาล ยิ่งถ้าอาคารมีความเก่า ต้องมีการเขียนแบบใหม่ มีปรับอะไรหลายอย่างค่ะ เพราะฉะนั้นความรู้สึกตอนนั้นคือยาก ยากจังเลยอ่ะ ยากมากตรงอาคาร ทำยังไงถึงจะตรงตามที่เค้ากำหนด ...ตรงนี้คือยากที่สุด เพราะหลายขั้นตอนและใช้เวลานาน เป็นเดือนเลยนะคะ ...มันไม่ใช่แค่เพียงว่าเราเดินเข้าไปในกระทรวงแล้วก็ไปขออนุญาตได้เลย" [ID4T1P10]

"เราก็ต้องไปยื่นเรื่องขอ อ.6 เพื่อที่จะเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้เป็นโรงเรียนอย่างนี้ครับ ตึกเรามันเป็นตึกที่ใช้งานมาแล้ว ก็ต้องจ้างสถาปนิก จ้างวิศวฯ เข้ามาออกแบบโครงสร้างใหม่ทั้งหมด แล้วเขาถึงจะเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้เราใหม่ เป็นระยะเวลาที่ยาวนานที่สุดแล้ว

...ต้องบอกว่าเป็นกระบวนการยุ่งยากที่สุดครับ ...ตัวผมเองก็อาศัยเข้าไปตามตื๊อบ่อย ๆ ครับ ทุก ๆ สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง 3 ครั้ง ทั้งทางไลน์ ทั้งทางอะไรหมด แล้วก็โทรคุย ก็ใช้เวลาเดือนครึ่งครับ" [ID8T1P8]

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยการเตรียมความพร้อมในการเปิดโรงเรียนบริบาล มีดังนี้

1. การศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการเปิดโรงเรียนบริบาล เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดและช่วยให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่แต่ละหน่วยงานกำหนดได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ การเปิดธุรกิจด้านการศึกษานั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงขอบเขตการบริหารงานตามกฎหมายพระราชบัญญัติการศึกษาด้วย เนื่องจากถึงแม้จะเป็นธุรกิจด้านการศึกษาแต่จุดประสงค์หลักของการให้การศึกษาคือการสร้างคนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องใช้กลยุทธ์ในการพิจารณาอย่างรอบด้าน (Techanok, 2020) ไม่ว่าจะเป็น การศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวกับสถานที่และการก่อสร้าง และข้อกำหนดด้านสุขภาพและความปลอดภัย

2. การเตรียมความพร้อมทางด้านการเงิน เนื่องจากการเปิดโรงเรียนบริบาลหนึ่งแห่งนั้นมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นเงินทุนสำหรับเช่า/ซื้ออาคาร สถานที่ เงินทุนเพื่อตกแต่งอาคารและสถานที่ ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ค่าจ้างบุคลากรในโรงเรียน ผู้ประกอบการบางรายใช้เงินลงทุนของตนเอง บางรายใช้การกู้ยืม เนื่องจากความพร้อมที่ต่างกันไปของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการพยาบาลจะต้องมีการเตรียมเงินสำรองที่เป็นเงินของตนเองหรืออาจจะมีการจัดหาเงินทุนจากภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากธนาคารหรือจากญาติพี่น้อง การหาหุ้นส่วนมาลงทุนเพิ่ม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างรายรับและรายจ่าย และสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ อีกทั้งยังต้องมีเงินสำรองไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉินและเพื่อสภาพคล่องของธุรกิจ (Longenecker, Petty, Moore, and Palich, 2006) อีกทั้งสภาพคล่องทางการเงินจะส่งผลโดยตรงต่อความเจริญเติบโตทางด้านกำไรสุทธิของธุรกิจ ทำให้การดำเนินกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิผล รวมถึงยังสามารถใช้วางแผนการดำเนินธุรกิจเพื่อทำให้ธุรกิจพร้อมที่จะรับมือกับสภาพเศรษฐกิจที่ผันผวนในยุคปัจจุบันได้ (Srivichapong & Ueachanachit, 2021)

3. การเตรียมการด้านอาคารสถานที่ การเลือกทำเลที่ตั้งสำหรับโรงเรียนบริบาล ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความสะดวกสบายในการเดินทางของนักเรียน ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ไม่ควรตั้งอยู่ใกล้กับที่อโคจรหรือสถานบันเทิง ควรใกล้ชิดกับโรงพยาบาลเป็นสำคัญ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรทีมสุขภาพหรือการเป็นผู้ช่วยเหลือการดูแลสุขภาพ อีกทั้งตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ยังมีผลต่อการเข้ามารับบริการของผู้มารับบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sudjai (2018) ที่กล่าวว่าผู้ประกอบการต้องเลือกทำเลที่ตั้งของสถานพยาบาลโดยคำนึงทำเลที่ตั้งของสถานที่ ต้องอยู่ในแหล่งชุมชนหรืออยู่ใกล้กับสถานที่ที่มีผู้คนสัญจรไปมาจำนวนมาก สามารถมองเห็นได้ง่าย มีทางเข้าออก สะดวกสบาย มีที่จอดรถสำหรับผู้มารับบริการ เส้นทางการคมนาคมสะดวกสบายต่อการเดินทางมาใช้บริการโดยมีรถสาธารณะเข้าถึง ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนผังตำแหน่งห้องต่าง ๆ จำนวนห้องเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ความกว้างของห้องเรียน อีกทั้งห้องประกอบต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องมี เช่น ห้องครัว ห้องธุรการ ห้องน้ำแยกชาย - หญิง เป็นต้น พร้อมทั้งต้องทำการตกแต่งอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับการเป็นโรงเรียน (Office of the Private Education Commission, 2022)

4. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนบริบาลตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ ควรมี

การจัดเตรียมให้ครบถ้วน พร้อมใช้งาน และสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาที่จะเปิดทำการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียนและช่วยส่งเสริมการสอนของครูอาจารย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น วัสดุฝึก สื่อการสอน ห้องสมุด อาคารสถานที่ เป็นต้น จะช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (Suwannachote, 2001)

5. การเตรียมเอกสารเพื่อขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนบริบาล ผู้ประกอบการจะต้องจัดเตรียมเอกสาร 3 ส่วน คือ ส่วนของผู้ประกอบการ ส่วนของโรงเรียน และส่วนของบุคลากร โดยผู้ประกอบการต้องเตรียมเอกสารให้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กำหนดไว้ (Office of the Private Education Commission, 2022)

6. การขออนุญาตเปิดโรงเรียนบริบาล ซึ่งการขออนุญาตเปิดโรงเรียนบริบาลจำเป็นต้องมีผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน 1 คน โดยไม่จำเป็นต้องเป็นพยาบาลก็ได้ แต่ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นพยาบาลเท่านั้น หากผู้ประกอบการเป็นพยาบาลวิชาชีพก็สามารถเป็นทั้งผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนได้ในคนเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กำหนดไว้ (Office of the Private Education Commission, 2022)

7. การเตรียมตรวจประเมินมาตรฐานเพื่อขอรับอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน การพิจารณาการยื่นคำขอจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ผู้ขออนุญาตสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ของโรงเรียนในระบบตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 มาตรา 127 ที่ได้ระบุว่า ผู้ขออนุญาตต้องยื่นเอกสารให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติความถูกต้องของเอกสารที่ยื่นประกอบการพิจารณา อีกทั้งจะมีคณะกรรมการไปตรวจความพร้อมของอาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องประกอบอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. 2555 เมื่อแล้วเสร็จจึงนำเสนอผู้อนุญาตพิจารณาคำขออนุญาต เพื่อให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาต (Office of the Private Education Commission, 2022)

8. การจัดโครงสร้างองค์กรและการระบุหน้าที่ความรับผิดชอบ โรงเรียนบริบาลต้องมีการจ้างงานตามตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรที่ได้วางโครงสร้างไว้ โดยในโรงเรียนบริบาลจะมีลักษณะการจ้างงานทั้งการจ้างงานแบบเต็มเวลา (full time) และการจ้างงานแบบชั่วคราว (part time) ได้แก่ ครูผู้สอน ธุรการ ทีมการตลาด แม่บ้าน ซึ่งการวางโครงสร้างและตำแหน่งงานดังกล่าวต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะงาน ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อมีบางงานที่ต้องให้ความช่วยเหลือกัน หากบุคลากรในองค์กรมีไม่เพียงพอ บุคลากรอื่นอาจจะต้องเข้ามาช่วยเหลือกันเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น (Kowalski, 2003)

9. การพัฒนาหลักสูตรและการขอใช้หลักสูตร โรงเรียนบริบาลแต่ละแห่งจะมีหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรหลักสูตรพนักงานผู้ช่วยเหลือพยาบาล 840 ชม. ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ประกอบด้วยหลักสูตรดูแลผู้สูงอายุ 420 ชม. และหลักสูตรดูแลเด็กเล็ก 420 ชม. หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ 420 ชม. ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) และหลักสูตรพนักงานช่วยการดูแล 510 ชม. ของสภาการพยาบาล (Thailand Nursing and Midwifery Council, 2022) ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละโรงเรียนต้องการเปิดการเรียนการสอนกี่หลักสูตร หรือบางโรงเรียนอาจจะมีหลักสูตรเป็นของตนเอง เช่น หลักสูตรควบคู่ทั้งการบริบาลและภาษา นอกจากนี้ในบางโรงเรียนอาจจะมีหลักสูตรภาษาต่างประเทศให้

นักเรียนได้เรียนเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้ง ยังมีการสอนทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นเพิ่มเติมในหลักสูตร อาทิเช่น การพัฒนาบุคลิกภาพ การจัดการชีวิต และการฝึกทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคม Service mind จรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ การจัดการหลักสูตรควรจะมุ่งเน้นไปที่การช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ต้องการ ผู้สอนจะต้องเป็นผู้กระตุ้น ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้ พร้อมทั้งผู้สอนจะเป็นผู้ชี้แนะทักษะที่จะช่วยในการแก้ปัญหาที่สำคัญต่อตัวของผู้เรียน ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไรและควรมีประสบการณ์อะไรบ้าง ควรมีการจัดลำดับของความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างสัมฤทธิ์ผลสูงสุด (Suwannachote, 2001) นอกจากนี้ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพิ่มเติมให้กับนักเรียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นหอพัก ชุดนักเรียนหรือชุดยูนิฟอร์ม หนังสือเรียน การให้บริการระบบรักษาความปลอดภัยภายในตัวอาคาร อินเทอร์เน็ตฟรีในโรงเรียน เป็นต้น เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นส่วนประกอบที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Ekundayo, 2012)

10. ความท้าทายในการเตรียมการเปิดโรงเรียน ผู้ประกอบการต้องมีการศึกษาข้อมูลอย่างครบถ้วน ส่วนที่ยากที่สุดคือการดำเนินการขออนุญาตจากทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการใช้งานอาคาร หากสถานที่ที่จะนำมาสร้างเป็นโรงเรียนบริบาลนั้นเป็นอาคารพาณิชย์มาก่อน หรือเรียกว่าใบรับรองการก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือเคลื่อนย้ายอาคาร (อ.6) (Ministerial Regulation No. 33, 1992) นอกจากนี้จะต้องมีการออกแบบให้ได้มาตรฐานเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กำหนดไว้ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะมีผู้ที่เข้ามาประเมินเพื่ออนุมัติว่าผ่านเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดหรือไม่ อาทิ ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุข วิศวกร ตำรวจ เป็นต้น หากผ่านการตรวจประเมินแล้วผู้ประกอบการจึงจะสามารถเริ่มดำเนินการเปิดสถานศึกษาได้ (Office of the Private Education Commission, 2022) ซึ่งผู้ประกอบการต่างกล่าวว่าเป็นส่วนที่มีความยุ่งยากและยาวนานมากที่สุดในกระบวนการเตรียมการเปิดโรงเรียนบริบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

พยาบาลผู้ประกอบการรายใหม่ที่สนใจเป็นผู้ประกอบการโรงเรียนบริบาลสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการเตรียมการเปิดโรงเรียนบริบาล ซึ่งต้องเริ่มจากการเข้าใจที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้อย่างละเอียดและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้สามารถดำเนินการเปิดโรงเรียนได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการต้องมีการเตรียมเงินทุน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ นอกจากจะต้องมีเงินทุนในการเตรียมเปิดโรงเรียนแล้ว ยังต้องมีเงินทุนสำรองเตรียมไว้สำหรับการดำเนินการต่าง ๆ หลังจากเปิดโรงเรียนแล้ว เช่น การประชาสัมพันธ์โรงเรียน นอกจากนี้ผู้ประกอบการควรมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาและอุปสรรคที่อาจต้องเผชิญในระหว่างการเตรียมและเปิดโรงเรียนบริบาล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาประสบการณ์การดำเนินกิจการโรงเรียนบริบาลและปัญหาอุปสรรคพร้อมการแก้ไขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

Duangsiri, S. (2019). Administrative model according to EdPEx guidelines for the curriculum for caring for the elderly of non-formal private schools. Under the Office of the Private Education

Commission. *Sripatum Chonburi Journal, 15*(4), 207-218.

Ekundayo, H. T. (2012). School facilities as correlates of students' achievement in the affective and psychomotor domains of learning. *European Scientific Journal, 8*(6), 208-215.

Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). *Competing paradigms in qualitative research*. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), Handbook of qualitative research (pp. 105-117). Thousand Oaks, CA: Sage.

Jaikong, N., Thampreecha, J., Siriprasertchoke, R., & Phimonchinda, T. (2020). Administrative policy and the shortage of professional nurses. *Hat Yai Academic Journal, 18*(2), 241-259.

King, N., & Horrocks, C. (2010). *Interviews in qualitative research*. London: Sage.

Kowalski, R. M. (2003). *Complaining, teasing, and other annoying behaviors*. CT: Yale University Press.

Sawangdee, K. (2019). *Manpower reform plan and health service mission of the ministry*. Nonthaburi: Tawan Media.

Longenecker, J. G., Petty, C. W., Moore, J. W., & Palich, L. E. (2006). *Small business management: An entrepreneurial emphasis*. Mason, OH: Thomson South Western.

Ministerial Regulation No.33. (1992). *Issued in accordance with the building control Act* B.E. 2522. Retrieved from https://download.asa.or.th/03 media/04law/cba/mr/mr35-33-upd69.pdf

Office of the Council of Education. (2017). *National education plan 2017- 2036*. Bangkok: Prigwan Graphic.

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC). (2022). *The thirteenth national economic and social development plan (2023-2027)*. Bangkok: National Economic and Social Development Board.

Office of the Private Education Commission. (2022). *Handbook for quality assurance of non-formal schools (revised edition)* B.E. 2565. Bangkok: Jia Hua Partnership.

Pagaiya, N., Sasat, S., & Wisesrith, W. (2021). Health workforce requirements for the dependent older people in the future. *Journal of Health Systems Research, 15*(2), 200-217.

Pokpermdee, P. (2020). Twenty-year national strategic plan for public health (B.E. 2561 - 2580). *Journal of Health Science of Thailand, 29*(1), 173–186.

Policy Coordination Group Ministry of Public Health. (2019). *Workforce reform plan and health service mission of the ministry of public health*. Ministry of Public Health. Nonthaburi: Tawan media publishing house.

Srivichapong, S., & Ueachanachit, D. (2021). Liquidity management affecting the growth of SMEs in Thailand. *Mahachulalongkorn Review Journal, 2*(1), 232-243.

Sudjai, R. (2018). *Experiences of being a nurse entrepreneur in nursing and midwifery clinics* (Master of nursing science program, nursing administration). Faculty of Nursing, Chulalongkorn University, Bangkok, Pathumwan.

Suwannachote, C. (2001). *Curriculum and curriculum development*. Bangkok: TeachingEd.

Techanok, A. (2020). Education management towards excellence in the 21st Century. *Journal of Modern Learning Development, 5*(6), 364-373.

Thailand Nursing and Midwifery Council. (2022). *Care worker certificate course*. Retrieved from https://www.tnmc.or.th/news/236